

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ (ДО 100 -РІЧЧЯ БИТВИ ПІД КРУТАМИ)

Сьогодні, спостерігаючи за героїчною боротьбою українських воїнів на південному-сході нашої держави проти російської агресії, вартує згадати драматичну битву студентської молоді під Крутами проти російсько-більшовицьких загарбників на початку ХХ ст.

Мета нашого повідомлення полягає у тому, щоб проаналізувати події, які привели до відсутності боєздатного війська в новоствореній Українській Народній Республіці протягом 1917-1918 рр., а також нагадати про героїчну оборону Києва від більшовицької навали студентами та гімназистами добровільного Січового куреня.

Результатами дослідження встановлено, що неоголошена війна Радянської Росії проти УНР (Української Народної Республіки) розпочалася в грудні 1917 року. Більшовицька Росія не могла допустити існування незалежної України. Вже 12 грудня 1917 року в Харкові на з'їзді українських більшовиків оголошують про створення Української Радянської республіки. Рада народних комісарів 4 (17) грудня 1917 року Росії надіслала ультиматум Українській Центральній Раді за підписами В.Леніна і Л.Троцького. Більшовики вимагали легалізувати більшовицькі військові загони в Україні й припинити їх розброєння. Зазначалося, що в разі невиконання вимог російський радянський уряд вважатиме Центральну Раду в стані відкритої війни проти нього. Не дочекавшись відповіді від українського уряду, 5 (18) грудня 1917 року більшовицький російський уряд Леніна-Троцького оголосив війну УНР. До кінця грудня радянську владу було встановлено на південно-східних теренах країни. На черзі була столиця демократичної України – Київ. Проблемою для столиці стало те що не було сформовано достатньої кількості боєздатного війська та органів внутрішньої безпеки з протидії більшовицькій агресії. Із майже 300 тисяч війська, яке було прихильним до Центральної Ради ще влітку 1917 до січня 1918 кількість військ вірних УНР зменшилася до близько 15 тисяч людей в усій країні. Іншою загрозою для УНР, до речі, була велика кількість більшовицьких прихильників у країні, навіть у Києві. Тому єдиною надією та опорою Центральної Ради стала патріотично налаштована молодь Києва. Було створено добровільний студентський Січовий курінь, що налічував 300 чол. До нього вступали студенти з Українського народного університету, Університету Святого Володимира та учнів старших класів Української Кирило-Мефодіївської гімназії. Усупереч радянським теоріям, вступ до куреня був винятково добровільний, єдиною погрозою для небажаючих був бойкот та можливе виключення зі складу студентів. Гімназисти, пройшовши лише семиденну військову підготовку, вирушили проти російської більшовицької армії на станцію Крути, що розташована на залізничній лінії Москва-Бахмач-Київ. І яка була дуже важлива для оборони Києва зі стратегічного боку.

Студентський курінь стримував наступ радянських військ, що йшли на Київ, протягом трьох днів. Однак, сила і військовий досвід були на боці більшовиків Запеклий бій тривав 5 годин. Студенти програли битву. Відступаючи в сутінках, студенти втратили орієнтир та вийшли прямо на станцію Крути, вже зайняту червоногвардійцями. Червоний командир Є.Попов, розлючений значними втратами з боку радянських військ (близько 300 осіб), наказав ліквідувати полонених. За свідченнями очевидців, зі 27-ми студентів спочатку знущалися, а потім розстріляли. Учень 7-го класу Г.Піпський зі Старосамбірщини перед розстрілом перший почав співати «Ще не вмерла Україна» і решта студентів підтримали спів. Проте, завдяки їх героїзму, що на певний час зупинили просування ворога, українській делегації вдалося підписати Брест-Литовський мирний договір - по суті, перший договір, який визнавав Українську Народну Республіку як самостійну державу, суб'єктом міжнародних відносин. Згодом українські війська (підтримувані німецькими та австро-угорськими) розпочали звільнення території України

від більшовиків. У квітні 1918 року практично уся територія України була звільнена з-під російської окупації. Отже, бій під Крутами став боєм за майбутнє України [1].

Історичний досвід українського народу початку ХХ та ХХІ століть свідчить, що не тільки проголошення незалежності і суверенності держави є важливим. Ще більш життєво важливим є збереження цієї держави, а отже функціонування сильного, ідеологічно-вмотивованого, матеріально-забезпеченого війська. На жаль, цього не зробила Українська Центральна Рада у 1917 р. Не зробили цього наші політики і на початку ХХІ ст.

1. Цубов Л.В. Історія України / Л.В.Цубов, Н.М.Божко, В.П.Мандзяк / Навчально-методичний посібник для студентів усіх напрямків. – Львів: Видавничий відділ Інституту підприємництва та перспективних технологій при Національному університеті «Львівська політехніка», 2008. – 254 с.

Мороз О.Ю.

*Львівський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президенті України*

СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС У СФЕРІ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Однією із складових "пакету реформ", які мають бути проведені в Україні в процесі реалізації політичної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, є розвиток громадянського суспільства. 13 вересня 2014 року між Україною та Європейською Комісією, що діяла від імені ЄС, підписано Угоду про фінансування програми "Підтримка громадянського суспільства в Україні"[1] (загальний бюджет - 10,8 млн. євро), в рамках якої надається допомога для посилення залучення громадянського суспільства до процесів прийняття рішень та поліпшення взаємодії між органами державної влади та громадянським суспільством в Україні.

Більш ефективній реалізації права громадян на доступ до інформації, що становить суспільний інтерес, шляхом запровадження механізму оприлюднення публічної інформації у вигляді відкритих даних, присвячений Закон "Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних"[2] від 9 квітня 2015 р. Він серед іншого доповнює Закон "Про доступ до публічної інформації" статтею 10.1 – "Публічна інформація у формі відкритих даних".

З метою розвитку демократичних інститутів та реформування інформаційної сфери згідно з рекомендаціями ПАРЕ та ЄС, в тому числі щодо створення суспільного телерадіомовлення та підвищення рівня незалежності засобів масової інформації із забезпеченням дотримання принципу політичного плюралізму, у квітні 2014 р. було прийнято Закон "Про Суспільне телебачення і радіомовлення України"[3] (відповідно втратив чинність Закон "Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України" 1997 р.)

На виконання зазначеного Закону 7 листопада 2014 р. Уряд утворив публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України» у формі акціонерного товариства, 100 відсотків акцій якого належить державі; 19 березня 2015 р. Верховна Рада ухвалила Закон "Про внесення змін до деяких законів України щодо Суспільного телебачення і радіомовлення України" (зокрема – "Про приватизацію державного майна", "Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації", "Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення", "Про телебачення і радіомовлення").

1. Угода про фінансування Програми «Підтримка громадянського суспільства в Україні» // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_014., 2. Закон України Про внесення